

Бородінська селищна рада
Болградського району Одеської області
вул. Миру, 132, смт Бородіно, Болградський р-н, Одеська обл., 68540
E-mail: borodinosovet@ukr.net, код ЄДРПОУ 04379203

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

26.06.2023 рік

смт. Бородіно

№ 275

Про здійснення фітосанітарних заходів

З метою недопущення розповсюдження небезпечного карантинного буряна – амброзії полинистої, а так само запобігання негативного впливу її на людей, та в зв'язку з необхідністю встановлення належного фітосанітарного стану на території ст.6, ст.7, ст.10, ст.12, ст.34 Закону України «Про карантин рослин» Керуючись ст. Закону України « Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет селищної ради.

ВИРІШИЛА:

1. Відділу ЖКГ та комунальним підприємствам провести обстеження з метою виявлення вогнищ амброзії полинистої та інших карантинних бур'янів.
2. Комунальним підприємствам провести відповідні заходи (низьке скошування, висапування, виривання з корінням, застосування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів) по ліквідації вогнищ амброзії полинистої та інших бур'янів.
3. Схвалити проект «Програми по локалізації та ліквідації амброзії полинистої на території Бородінської селищної громади протягом 2023-2028 років» та передати на розгляд чергового пленарного засідання сесії Бородінської селищної громади.
4. Контроль за виконання даного рішення покласти на селищного голову КЮССЕ І.Г.

Селищний голова

Іван КЮССЕ

Програма по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої на території Бородінської селищної громади протягом 2023-2028 років

1. Проблема, для розв'язання якої розроблена програма

Серед найважливіших завдань, що постійно постають перед сільським господарством щодо підвищення врожайності, є боротьба з бур'янами, а особливо з карантинними бур'янами на території України. Під бур'янами розуміють рослини, що не культивуються людиною, але історично пристосувалися до умов розвитку і росту за наявності міжвидової боротьби пригнічують їх. Видовий склад бур'янів у посівах сільськогосподарських культур змінюється за мікрорайонами залежно від зовнішніх умов, зокрема вологості й температури верхнього шару ґрунту.

В останні роки, з огляду на зниження культури землеробства, а саме: недотримання вимог сівозміни, строків сівби і збирання сільськогосподарських культур, не вживання належного комплексу заходів боротьби з бур'янами тощо - на території Бородінської селищної громади набуває поширення карантинний організм - амброзія полинолиста, що відображає загальне погіршення екології землі. Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія полинолиста здатна в польових умовах витіснити і пригнічувати як культурні рослини, так і бур'яни. В результаті надмірного висушування й виснаження ґрунтів урожай сільськогосподарських культур значно знижується, а при великому забур'яненні культурні рослини гинуть. Дослідження показують, що на утворення однієї тони сухої речовини амброзія полинолиста виносить з ґрунту 15,5 кг азоту і 1,5 кг фосфору, а також ґрунт втрачає близько 950 тон води. В результаті високої забур'яненості карантинним бур'яном та внаслідок надмірного висушування й виснаження ґрунту урожай сільськогосподарських культур знищується практично на 100%, врожай з таких полів навіть не збирають, при середній забур'яненості урожай сільськогосподарських культур знижується відповідно: соняшнику – на 40%, кукурудзи – до 35%. За таких обставин амброзія полинолиста набуває у нашій країні дедалі більшого економічного значення.

Велику шкоду амброзія завдає сіножатям та пасовищам. Висока забур'яненість багаторічних трав зменшує можливість сівби їх під покрив зернових культур. На полях, що засмічуються амброзією, погіршується якість польових робіт, особливо під час оранки і збирання урожаю.

При сприятливих умовах амброзія досягає 2 м висоти, щільність сходів може досягати до 5-7 тис. кв. м., а фітомаса – до 10 т на гектар.

2. Аналіз причин виникнення проблеми

Амброзія полинолиста засмічує подвір'я та вулиці присадибні ділянки, сади, парки, городи, пустирі, узбіччя доріг, залізничні насипи, береги річок та ставків. На полях амброзія полинолиста засмічує посіви особливо просапних культур, однорічних кормових трав, технічних культур, а також полезахисні смуги. Переноситься насіння амброзії полинолистої з насінневим матеріалом, відходами, соломною, транспортними засобами, тваринами та людиною, розноситься водою під час повені, злив и при зрошенні.

Причини швидкого поширення амброзії полинолистої полягає в тому, що даний вид рослин має ряд біологічних особливостей, які дозволили і дозволяють йому швидко поширюватися по території України. До таких особливостей відносяться:

1. Висока насіннева продуктивність (80-100 тис. штук насіння з однієї рослини).
2. Насіння молочної та воскової стиглості здатне дозрівати і давати повноцінні сходи. Особливість тривалий час не втрачати життєздатність в ґрунті зумовлює утворення значного за обсягом ґрунтового банку насіння даного виду.
3. Рослина має потужну кореневу систему.
4. Рослина здатна добре витримувати (до двох тижнів) підтоплення, утворюючи при цьому додаткове коріння.
5. Рослині властива висока регенераційна здатність. Наприклад, після культивації частини рослини, що присипані вологим ґрунтом, здатні утворювати додаткове коріння і добре приживатися. При скошуванні амброзії полинолиста (до утворення насіння) здатна давати від корневих частин нові паростки, які утворюють суцвіття і формують життєздатне насіння.
6. Вид має високу ступень пластичності щодо температури повітря та вологості ґрунту, сходи добре адаптовані до високого ступеня освітленості.

3. Мета програми

Метою програми є проведення комплексу заходів по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої та визначення основних напрямків для стабілізації та ліквідації карантинного бур'яну протягом 2021-2026 років на території Бородінінської селищної громади.

Основними завданнями програми є:

- привернути увагу населення та громадськості до проблеми, пов'язаної із засміченням земель карантинним бур'яном;
- провести карантинні заходи по ліквідації карантинного бур'яну – амброзії полинолистої у населених пунктах, у полях сівозміни, на узбіччях доріг тощо;
- провести боротьбу та ліквідацію амброзії полинолистої у населених пунктах;
- лик видувати карантинний бур'ян на узбіччях доріг;
- провести боротьбу та знищення карантинного бур'яну у полях сівозміни силами товаровиробників;
- лик видувати амброзію полинолисту на залишених полях, що повністю заростають;
- провести боротьбу з карантинним бур'яном хімічним, агротехнічним, механічним та іншими методами, що повинні застосовуватися одночасно;
- особливу увагу приділити ознайомленню з карантинним бур'яном у навчальних закладах.

4. Шляхи та засоби розв'язання проблеми

Для досягнення мети цієї програми необхідним є проведення ліквідації карантинного бур'яну у два етапи, що дозволить на першому етапі знизити його чисельність пригнітити ріст та розвиток, а на другому етапі ліквідувати його та створити умови для негайної локалізації та знищення у разі наступного виявлення. Одним з оптимальних варіантів розв'язання цієї проблеми є залучення широкої громадськості на добровільних засадах та одночасне застосування комплексу заходів, що дозволить знизити втрати врожайності з 30-40% до 10-20% на першому етапі та до 5% на другому етапі. В цілому при виконанні карантинних заходів та програми сільгосптоваровиробники

підвищати якість продукції, очистять землю не тільки від амброзії полинолистої, а й від інших видів бур'янів.

Також одним з варіантів розв'язання проблеми є створення штучних фітоценозів з багаторічних трав у вогнищах амброзії полинолистої. Даний варіант фітоценотичного контролю заснований на здатності багаторічних трав пригнічувати чисельність рослин амброзії до незначних розмірів. Найбільш перспективні суміші багаторічних злакових трав з бобовими, які за 2-3 роки розростаються і практично повністю пригнічують бур'ян. В низинних місцях за умов недопустимого застосування гербіцидів застосовують метод залуження. Ці ділянки переважно використовують під пасовище, при цьому до складу травосуміші доцільно використовувати низькорослі злакові культури, а саме мятлик луговий, який більш стійкий при витоптуванні. Застосування цього варіанта розв'язання проблеми є більш економічно вигідним, тому що не потребує додаткових затрат на час вирощування багаторічних трав. Недоліком цього варіанта є те, що його неможливо одночасно застосувати на значних площах, заражених амброзією полинолистої.

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з амброзією полинолистої в найближчі роки пріоритетне значення буде надаватись: механічним, агротехнічним та хімічним методам боротьби, що застосовуються одночасно.

У населених пунктах:

- скошування рослин амброзії полинолистої перед цвітінням в період бутонізації;
- виривання рослин амброзії з корінням та їх знищення шляхом спалювання у спеціально призначених місцях або подрібнення з наступним захороненням решток у санітарних ямах з використанням гасу чи вапна;
- знищення рослин амброзії на засмічених ділянках агротехнічним методом та наступним висівом на цих ділянках багаторічних низькорослих трав або газонних трав.

* На узбіччях доріг:

- застосування для сприскування гербіцидів відповідно до переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

У полях сівозміни:

- дотримання технологій обробітку ґрунту, що включає своєчасний передпосівний обробіток ґрунту, оптимальні строки сівби, догляд за посівами, збирання тощо;
  - застосування для сприскування гербіцидів відповідно до переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;
  - дотримання сівозміни, обов'язковий висів просапних культур та багаторічних трав, що повинні чергуватися, по можливості не висівати протягом 3-х років на ураженому полі соняшник, кукурудзу тощо;
  - передпосівне внесення у ґрунт гербіцидів з проведенням двох разового лушення.
- У залишених полях, що повністю заростають:

- скошування рослин амброзії полинолистої до цвітіння;
- обробка полів гербіцидами суцільної дії;
- проведення трьохразового лушення або дискування та культивуації;
- посів багаторічних трав або просапних культур з внесенням тільки комплексу мінеральних добрив.

5. Строки виконання програми на 2023-2028 роки

На першому етапі (2023-2025рр.) передбачається знищення карантинного бур'яну на 30% від всієї площі зараження.

На другому етапі (2026-2028рр.) передбачається довести знищення амброзії полинолистої до 70%.

6. Контроль за виконанням програми

Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області згідно з Законом України "Про карантин рослин" проводить контроль за проведенням заходів по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої на території Бородінської селищної громади.

7. Очікувані результати виконання програми

Реалізація програми дасть можливість на кінець 2028 року:

- зменшити площі зараження амброзією полинолистої;
- забезпечити раціональне використання земель;
- зберегти природну родючість ґрунтів та екологію сільськогосподарських земель;
- підвищити ефективність виробництва сільськогосподарської продукції.

8. Фінансове матеріально-технічне забезпечення та використання трудових ресурсів для виконання програми

Фінансування карантинних заходів та програми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів осіб та інших не заборонених законами України джерел.

Виконання програми та проведення карантинних заходів у населених пунктах здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Проведення обстеження території громади з метою виявлення карантинних бур'янів та проведення лабораторного аналізу ґрунту на виявлення запасів насіння амброзії полинолистої фінансується за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету Головного управління Держпродспоживслужби в Одеській області.

9. Заходи по локалізації та ліквідації карантинного бур'яну амброзії полинолистої на території Бородінської селищної громади на 2023-2028 роки

№	Заходи	Виконавцеві	Строки проведення
1	2	3	4
1.	Доведення «Програми по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої» до органів місцевого самоврядування, землекористувачів та землевласників	Бородінська селищна громада	До початку вегетаційного періоду
2.	Контроль за фітосанітарним станом ввезеної продукції рослинного походження	Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області	Постійно
3.	Сертифікація рослинної продукції, що вивозиться з карантинних зон	Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області	Постійно
4.	Обстеження та виявлення нових вогнищ	Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області, органи місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади із залученням землекористувачів та землевласників	Протягом вегетаційного періоду
5.	Організація боротьби з амброзією полинолистою	Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області, органи місцевого самоврядування	Протягом вегетаційного періоду
6.	Боротьба з амброзією полинолистою на засмічених площах	Органи місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади із залученням землекористувачів та землевласників, комунальних підприємств по озелененню території та інші	Протягом вегетаційного періоду

